

בניגוד למקובל במגזר הציבורי: המועצה להשכלה גבוהה מנהלת 6.5 מיליארד שקל ללא פיקוח של חשב

20.11.2008 | 07:02 מאת מירב ארלוזורוב

משבר חדש פרץ במועצה להשכלה גבוהה (מל"ג), והוא מאיים לפגוע בניהול התקין של כספי המועצה הממומנת על ידי המדינה - כ-6.5 מיליארד שקל. מדובר בסכסוך פנימי שפרץ בהנהלת המועצה וזרוע התקצוב שלה (ות"ת), שהביא לכך כי יחידת התקצוב והחשבות של המל"ג-ות"ת אינה הסמכות המאשרת את הקצאת כספי המדינה לצורכיהן.

בניגוד גמור למקובל בכל המגזר הציבורי, מנהלי הות"ת - המנכ"ל סטיב סתיו והיו"ר שלמה גרוסמן - הם שחותמים על הקצאת הכספים. משמע, המנהלים שמחליטים על הקצאת הכספים, הם גם הבודקים והמאשרים את תקינותה.

רק השנה ניסה משרד האוצר לקבוע בחוק ההסדרים של 2009 כי חשבות הות"ת תוכפף לחשב הכללי באוצר, בטענה כי אין זה תקין ש-6.5 מיליארד שקל מכספי הציבור מוקצים ללא פיקוחו של החשב הכללי. המל"ג התנגדה להצעה, בטענה כי היא עלולה לפגוע בחופש האקדמי של המוסדות להשכלה גבוהה, ובשל הלחץ שהפעילה, הוצאה הצעת האוצר מחוק ההסדרים. חלפו ארבעה חודשים בלבד, והנה מתברר כי מעמדה של חשבות הות"ת נשחק עד כדי כך, שאפילו סמכות החתימה על הקצאת הכספים ניטלה ממנה.

במשרד האוצר מנסים להילחם בנטילת הסמכויות של סמנכ"ל התקצוב של הות"ת. באוצר מדגישים כי בכל משרדי הממשלה ובכל הגופים המתוקצבים הבקשה להקצאת כספים מאושרת תמיד על ידי החשבות, וכי הגורם החשבותי הוא שאחראי לפיקוח והבקרה של התקציבים.

בתגובה השיב סתיו כי "אכן במשרדי ממשלה הבקשה להקצאת כספים מבוצעת באמצעות חשב המשרד", וכי מכוח חוק הביקורת הפנימית, החשב הכללי וחשבי המשרדים הם שאחראים לביקורת הפנימית על ביצוע תקציב המדינה". ואולם משום שהמל"ג היא תאגיד סטטוטורי שהוקם מכוח חוק עצמאי, קובע סתיו, "ממילא ברור כי נוהלים ומנהלים שנהוגים במשרדי ממשלה אחרים, אינם רלוונטיים לסוגיית הקצאת הכספים למל"ג".

בתגובת הות"ת ל-TheMarker מודגש עוד כי לסמנכ"ל לות הכספים בות"ת אין "סמכות כלשהי לפיקוח ולבקרה על תקציב המנהל". על השאלה למי, אם כך, יש סמכות פיקוח או בקרה על הקצאת התקציב, כותב דובר הות"ת כי "הפיקוח והבקרה נעשים על ידי גורמים אחרים, שכוללים, בין היתר, הפרדה בין ניהול הכספים לניהול החשבונות, ביקורת חיצונית של רואה חשבון, ביקורת פנים ועבודת ועדת משנה של הות"ת, שבוחנת ומאשרת את אופן השקעת כספי התאגיד".

מהתשובה עולה כי הות"ת כופרת לחלוטין בחשיבותה של יחידת התקצוב והחשבות כגורם מפקח או מבקר על הקצאות הכספים, אף שחשיבות זו מוכרת כהכרח בכל המגזר הציבורי ובכל תאגיד פרטי המקפיד על ניהול תקין.

לדברי דובר הות"ת, העובדה כי מנהלי הות"ת הם גם אלה שמקבלים את ההחלטות על הקצאת הכספים וגם אלה שמאשרים וחותמים שהן תקינות, לא רק שאין בה פגיעה בבקרה ובפיקוח על ניהול תקציבי הות"ת, אלא להפך. "ות"ת קיבלה החלטה כי היו"ר והמנכ"ל שלה יפקחו בצורה הדוקה יותר על הליך הזרמת הכספים, ובמסגרת זו יקבלו השניים זכויות חתימה".

המל"ג היא הגוף המפקח על ההשכלה הגבוהה ועל ניהולה התקציבי. במסגרת זו, כל תקציבי המדינה המיועדים לה מועברים לות"ת, והיא זאת שקובעת את

ההקצאה לאוניברסטאות ולמכללות השונות.